

Dva projekta izgradnje hidrocentrala na reci Lim u jugozapadnoj Srbiji planirana su da budu završena u roku od četiri godine. Ti projekti ("Brodarevo 1" (26 MW) i "Brodarevo 2" (32.4 MW)) su planirani na problematičnom delu reke, gde bi novonastale hidroakumulacije, jedna od 103 hektara, druga od 56 hektara, izazvale štetu na dva područja zaštite prirode koja su već u postupku zaštite. Takođe, ovi projekti bi izazvali premeštanje dve deonice autoputa M-21, prenosi sajt serbia-energy.eu

U protekle tri godine, lokalne zajednice - žitelji Brodareva i Prijepolja vođeni ekološkim organizacijama su skupile 5000 potpisa protiv ovih projekata zbog mogućih ekoloških i socijalnih uticaja i predložili održavanje referenduma po tom pitanju. No, njihovi glasovi protiv nisu uzeti u obzir. Takođe, ovi projekti utiču na Crnu Goru, područje Sjenice, gde lokalno stanovništvo nije ni informisano, iako Espo Konvencija koja se bavi prekograničnom procenom uticaja kaže da su konsultacije sa pogođenom stranom obavezne.

Procedura procene uticaja na životnu sredinu (EIA)

Procedura procene uticaja za ove projekte još uvek nije završena. Na početku procedure, u avgustu 2010. godine kompanija "REV" je podnela zahtev za obim i sadržaj EIA studije Ministarstvu životne sredine, rudarstva i prostornog planiranja. Nevladine organizacije su, prema sopstvenom tvrđenju, saznale o projektu iz oglasa lokalnih novina koji poziva zainteresovanu javnost da obavi javni uvid u podnetu dokumentaciju i zahtev. Kada je Ministarstvo donelo odluku kojom se završava faza obima i sadržaja (Odluka br. 353-02-01396/2010-02 od 09.09.2010), nevladina organizacija "Prijatelji Brodareva" i nekoliko zainteresovanih pojedinaca reagovalo je podneviši žalbu koja se tiče povređenog materijalnog prava i povređene procedure. Žalba se odnosila prvenstveno na to da objavljeni oglas nije poštovao dva zvanična jezika opštine Prijepolje, (srpski i bošnjački), a takođe i na to da je javni uvid bio organizovan u Beogradu, u zgradi Ministarstva pa je zainteresovanoj javnosti bilo teško da zaista učestvuje, nasuprot Pravilniku o sadržini, načinu i postupku izrade planskih dokumenata (Službeni glasnik RS 31/2010 i 69/2010).

Žalba je poslata drugostepenom organu (Vladi Srbije). U tekstu žalbe, nevladine organizacije su zahtevale ponavljanje postupka. Administrativna komisija Vlade je usvojila žalbu, i vratila proceduru procene uticaja na početak. (Odluka Vlade Br. 353-1473/2011 od 21 aprila 2011.).

Ova odluka je utvrdila gde se prvenstveno desilo kršenje procedure opisane u Zakonu o proceni uticaja na životnu sredinu, član 20 paragraf 1 i 2. U okviru ponovljenog postupka, investitor i Ministarstvo prave opet grešku u pogledu upotrebe dva službena jezika i ne obaveštavaju adekvatno javnost o podnešenoj prijavi investitora. Kada su nevladine organizacije naišle na oglas u novinama koji obaveštava javnost o donetoj odluci nadležnog

organa (Ministarstva) o obimu i sadržaju EIA studije (Odluka br. 353- 02-01396/2010-02 od 25.5.2011) NVO ponovo podnosi žalbu upućujući na ozbiljne omaške procedure. Kao prvo, u vreme donošenja ove odluke, Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja, kako je deklarirano u odluci, nije postojalo. Tako da je ova odluka doneta od strane nepostojećeg organa. Kao drugo, u ponovljenom postupku, Ministarstvo nije obavestilo javnost putem barem jednog lokalnog lista i propustilo je da pozove zainteresovane organe i organizacije da daju svoje mišljenje, što sve krši navedene odredbe Zakona o proceni uticaja na životnu sredinu i Odluku administrativne komisije Vlade. Treće, nije jasno kako je moguće da je Ministarstvo izdalo rešenje o obimu i sadržaju kada je Zavod za zaštitu prirode Srbije u svom aktu (3-1887/2 od 15.9. 2010) odbio zahtev investitora za dobijanjem uslova prirode i kada informacije o zaštićenim prirodnim resursima nisu dobijene.

Nakon žalbe, Ministarstvo životne sredine, rudarstva i prostornog planiranja je vratilo EIA proceduru opet na početak. U trećem pokušaju EIA procedure, opet su napravljene greške o adekvatnom obaveštavanju javnosti. Zainteresovana javnost i građani su ponovo podneli žalbu, uz pomoć svog advokata. Uprkos žalbi, Ministarstvo izdaje novu odluku o obimu i sadržaju EIA studije (od 9-tog februara 2012). Zainteresovana javnost, nezadovoljna ovom odlukom, podnosi žalbu marta 2012. drugostepenom organu Vladi Srbije.

Strateška procena uticaja na životnu sredinu

U pripremi Plana posebne namene "Brodarevo 1 i 2" na reci Lim, 10 predstavnika zainteresovane javnosti i njihov advokat otišli su u zgradu Vlade u Beogradu 18-tog januara 2012. godine, na javni skup i prezentaciju ovog Plana i njegove strateške procene koju je održavala Republička agencija za prostorno planiranje. Međutim, niko nije obavestio nevladine organizacije, da su se trebali najaviti i registrovati ranije kako bi uopšte mogli da uđu u zgradu Vlade, tako da im nije bilo dozvoljeno da svi uđu u zgradu i prisustvuju sastanku.

Takođe, tokom javnog uvida koji je prethodio ovom skupu, osoba zaposlena u nadležnom organu u Prijepolju zadužena za ovaj Plan, je bila poslata na godišnji odmor, a nevladine organizacije su četiti puta bezuspešno pokušavale da se bliže upoznaju sa sadržajem Plana i Strateške procene uticaja na životnu sredinu.

Isto tako, nisu obavljene nikakve konsultacije sa opštinom Sjenica, Crna gora, gde će deo od 4 km biti direktno pogođen tj. potopljen akumulacijom. Pristup informacijama o ovom projektu bio je organizovan tokom Božićnih i Novogodišnjih praznika što je skratilo period za davanje komentara. Takođe, veliki problemi postoje zbog planiranja uklanjanja aktivnog bošnjačkog groblja selu Gračanica, što Bošnjaci vide kao način proterivanja, a što je u suprotnosti sa Zakonom o grobljima.

U pripremi i donošenju druga dva planska dokumenta Prostorni Plan opštine Prijepolje I Regionalni prostorni plan Zlatiborskog i Moravičkog okruga, javni organi su takođe kršili pravila o učešću javnosti. Koalicija nevladinih organizacija je bila suočena sa medijskom blokadom na lokalnom nivou kao i javnim servisom nacionalnih medija.

NVO su do sada podnele više od 20 predstavki, tužbi i peticija različitim organima, a takođe su podnele i krivične prijave protiv određenih lica, organizovali javne proteste i sakupili 5000 potpisa protiv ovih projekata. Oni samo žele primenu zakona i međunarodnih konvencija koje je Srbija potpisala kako bi im se omogućilo učešće javnosti u donošenju odluka, prenosi sajt serbia-energy.eu
seec.rs